

Oszip Mandelstam

A kősziklás égboltra látok

Я вижу каменное небо

A kősziklás égboltra látok
Fakó, pókhálós víz felett.
Utált Erebosz satujának
Pofájában lélek piheg.

Nem ámulok e szörnyűségtől,
Ilyen kötődést felfogok:
Csak hull az ég, de össze nem dől,
A tenger vád nélkül locsog.

Ó, sápatag kiméra szárnya
A durva arany homokon,
És hármás semmi kis vitorla,
Mint megfeszített bánatom!

1910

A hidegtől összeborzadok

Я вздрагиваю от холода

A hidegtől összeborzadok,
Dermedten csak hallgatnék!
De az égen arany tánc forog,
S hogy daloljak, arra kész.

Szeress, nyugtalan zenész, s zokogj,
Emlékezz s gyötörd magad,
Bágyadt bolygónkról az eldobott
Könnyű labdát felragadd!

A titkos világgal effajta
A valódi kapcsolat.
Óh, mekkora katasztrófa,
Mily bú epeszt, fojtogat.

S ha borzongásom tévedés csak?
Hunyorogva szüntelen
Mi az, mi engem folyton izgat
Rozsdafoltos tűivel?

1912, 1937

Oszip Emiljevics Mandelstam

Orosz költő. Varsóban született 1891-ben. 1897-ben a család Szentpétervárra költözött, így Mandelstam Oroszországban kezdte tanulmányait. A Heidelbergi Egyetemen és a Sorbonne-on is tanult. Első versei a szimbolizmus jegyében születtek, de később inkább az akmeizmus hatott művészetére. 1934-ben letartóztatták az *Élünk, de nem érzünk alattunk országot* kezdetű, csak ismerősök között terjesztett verse miatt. 4 év száműzetésből szabadulva újra elítélték, és 1938-ban egy Vlagyivosztk közeli lágerben halt meg szívszélhúdásban. Teljesen csak 1987-ben rehabilitálták.

Bach

Бах

A hívek – akik „porból lettek” –
S egy tábla szentképek helyett,
Rajt krétarajz, Bach írta jelzet,
Amely zsoltárokat jelent.

Mily furcsa, disszonáns a helyzet,
Csehókban s templomban zenélsz,
Mint Ézsaiás ujjongva örvendsz,
Ó, Bach, legjózanabb zenész.

S te, mint vitázó, szenvedélyes,
Utódoknak játszván korált,
A bizonyított tételekben
Kerested lelked támaszát?

A hang mi is? Tizenhatod rész,
A sóhajból, mely összetett,
Turbékolásod ennyinek nézd,
Nem több, bizony, makacs öreg.

S a templom lutheránus papja
A sötét szószéken süvít,
S a tiéddelel összezavarja
Saját beszéde hangjait.

1913

A külvárosban béke s csönd

В спокойных пригородах снег

A külvárosban béke s csönd,
És hólapátoló házmesterek.
Szakállas muzsikok között megyek,
Egy ember, egy járókelő.

Villannak kendős asszonyok,
Morog dühödten pár kuvaszkutya,
S a samovár rózsálló bíbora
Kocsmákban s házakban lobog.

1913

Gondolj sosincs szabadságra

О свободе небывалой

Gondolj sosincs szabadságra

Gyertyánál – édes dolog.

– Legyél kicsit velem újra, –

Éjjel a hűség zokog.

– Csupán az én koronámat

Helyezem a fejedre,

Szabadságnak, mint szabálynak

Szolgálgj, engem szeretve...

– Szabadságnak, mint szabálynak

Én el vagyok jegyezve,

Már e könnyű koronámat

Fejedről nem veszem le.

Nekünk, Földre dobottaknak,

Kiknek sorsa a halál,

A gyönyörű változatlan

És a hűség – jaj, de fáj!

1915

A verseket fordította:

Lángi Péter

Élünk, de nem érzünk alattunk országot

Мы живем, под собою не чуя страны...

Élünk, de nem érzünk alattunk országot,
Tíz lépés, s a szavunk már nem is halljátok,
Beszédünk mikor suttogásba fúl,
Eszünkbe jut, ki a Kremlben az úr.
Otromba ujjai, mint hernyók, zsírosak,
Bántóan súlyosak, hogyha szól, a szavak,
A szeme vigyorog, két svábbogár,
Dölyfösen megcsillan a csizmaszár.

Körülötte nyápic vezetők csürhéje,
Szolga és játékszer a sok félemlerke.
Ez fütyül, az nyávog, amaz ökör,
Egyedül ő szurkál, csapkod, püföl.
Mint a patkó csattan parancsra parancsa,
Ki szembe, lágyékba, homlokába kapja.
Ha nem öl – él, mint Marci Hevesen...,
S kidülleszti oszét mellét feszesen.

1933. november